

Dokumentation og forskning

august 2012 - januar 2013

Hanne Mette Ochsner Ridder, professor ved Musikterapi-uddannelsen og Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet. Kontakt: hanne@hum.aau.dk

Nyt fra Forskerprogrammet i musikterapi

I foråret kunne forskerprogrammet med en dobbeltfejring hædre hele to ph.d.-kandidater; **Bolette Daniels Beck** og **Stine Lindahl Jacobsen**, og allerede i november, på det efterfølgende ph.d.-kursus, måtte der noget så usædvanligt som to dobbeltfejringer til, hvilket ikke er sket før i programets historie. Det foregik med meget vellykkede og velbesøgte forsvar af følgende 4 ph.d.-afhandlinger:

Carola Maack: *Outcomes and Processes of the Bonny Method of Guided Imagery and Music and its Adaptations and Psychodynamic Imaginative Trauma Therapy for Women with Complex PTSD.*

Erik Christensen: *Music Listening, Music Therapy, Phenomenology and Neuroscience.*

Ilan Sanfi: *The Effects of Music Therapy as Procedural Support on Distress, Anxiety, and Pain in Young Children under Peripheral Intravenous Access: a Randomised Controlled Trial.*

Søren Vester Hald: *Music Therapy, Acquired Brain Injury and Interpersonal Communication Competencies. Randomized cross-over study on music therapy in neurological rehabilitation.*

Ved AAUs årlige doktorpromovering fik **Stine Lindahl Jacobsen** Spar Nords store forskningspris for årets bedste ph.d. afhandling på AAU. I den efterfølgende tale fik Stine på 20 minutter fortalt om sin forskning, om evidens og om at musikterapi som fagområde er tværfakultært med et ben i humaniora og et ben i sundhedsområdet. En flot tale, og en stor dag for Stine – og for faget!

Fra AAUs årlige doktorpromovering ses her fire af årets seks ph.d.'er fra forskerprogrammet i Musikterapi. Forrest Stine Lindahl Jacobsen, og bagved f.v. Erik Christensen, Søren Hald og Ilan Sanfi.

Alle afhandlingerne kan downloades fra www.mt-phd.aau.dk/phd-theses. På nyhedsmediet Videnskab.dk er den nyeste musikterapiforskning fra forskerprogrammet omtalt med artikler om ny forskning der viser, at musikterapi kan hjælpe personer med en hjerneskade til større livskvalitet og et mere positivt forhold til deres omverden (21.12.2012), at musikterapi kan hjælpe stresspatienter med at få det bedre og komme tilbage på arbejdsmarkedet (27.9.2012), at en dansk forsker har udviklet en test til at måle, om forældre formår at tage sig af deres børn (5.9.2013). På det nordiske ScienceNordic omtales musikterapis positive effekt i fht at afdække forældrekompetencer (9.9.2012).

Effekt-undersøgelser

Når musik anvendes i terapi kan det i flg et norsk/østrigsk forskerteam overordnet foregå på følgende 3 måder: musikalsk improvisation, musiklytning, eller ved at spille og øve allerede komponeret musik. Dvs. ved produktion, reception og/eller reproduktion. I en undersøgelse af 31 musikterapiforløb (22 i Østrig og 9 i Norge) med voksne svært motiverbare psykiatriske klienter, dvs. patienter som havde svært ved at sætte ord på deres følelser, havde lav indsigt i deres problematikker og ikke var motiverede for psykoterapi, fandt forskerne ud af, at der var bedst resultater af musikterapien ved brug af 'reproduktion', altså når der i terapien blev sunget, spillet eller øvet velkendt musik sammen med en uddannet musikterapeut. Reproduktion i musikterapi viste sig særlig vigtig i fht at udvikle relationelle kompetencer hos psykiatriske patienter med lav motivation, og udviklingen af en relation ser forskerne som helt afgørende for en positiv effekt af enhver terapeutisk behandling.

Mössler, K., Assmus, J., Haldal, T. O., Fuchs, K., & Gold, C. (2012). Music therapy techniques as predictors of change in mental health care. *The Arts in Psychotherapy*, 39, 333-341.

Hos nogle klientgrupper i musikterapi kan det være svært at aflæse deres følelsesmæssige udtryk pga. neurologiske forstyrrelser, som påvirker mimikken. Kan vi fx tolke om et barn, der smiler, at det nyder musikken, eller om smilet blot er en grimasse? Det fortæller en undersøgelse i det internationale tidsskrift *Research in Developmental Disabilities* om. Her beskrives en sammenligning af ansigtsmimik hos 29 piger med RETT syndrom med 11 ikke-kliniske børn, og det viser sig at metoden FACS kan anvendes til at aflæse mimikken. FACS står for Facial Action Coding System og er en metode, hvor man uddannes til at aflæse ansigtsmimikken ud fra 44 anatomisk baserede ændringer i ansigtsmuskulaturen. Resultaterne af forskningen viser, at det er muligt både at identificere ansigtsudtryk og at skelne mellem udtryk, som er følelsesmæssigt betinget, og dem som skyldes afvigende hjernestammeaktivitet. Denne viden er afgørende for, hvordan følelsesmæssige udtryk tolkes, og viser, at der er redskaber til at tolke en følelsesmæssig påvirkning, som i undersøgelsen her var udløst af musik.

(Bergström-Isacsson, M., Lagerkvist, B., Holck, U., & Gold, C. (2013). How facial expressions in a Rett syndrome population are recognised and interpreted by those around them as conveying emotions. *Research in Developmental Disabilities*, 34(2), 788-794.)

Ikke nok med at vores mimik kan afsløre, hvad vi føler, når vi lytter til musik. Det kan hjerneskaninger også. En undersøgelse publiceret i *Cere-*

bral Cortex kortlægger de neurale arkitekturer, som former de righoldige og æstetiske følelser, der opstår, når vi lytter til musik. Tidligere hjerne-studier har især fokuseret på de helt basale følelsesmæssige kategorier (fx glæde vs. sorg), men her introduceres en mere nuanceret forståelse, der inddrager begreber som fx arousal, baggrundsfølelser og vitalitet.

Trost, W., Ethofer, T., Zentner, M., & Vuilleumier, P. (2012). Mapping Aesthetic Musical Emotions in the Brain. *Cerebral Cortex*, 22, 2769-2783.

En nytiltrådt professor på stressklinikken på Institut for Kommunikation på AAU, **Constantine Sedikides**, forsker bl.a. i nostalgi. Nostalgi opfattes ofte som en negativ længsel mod svundne, lykkelige tider, men viser sig i nyere forskning at være en vigtig proces, hvor vi bl.a. fastholder minder om vigtige sociale relationer. Nostalgi handler således om hjertevarme og har positiv effekt på psykologisk velvære og i fht identitet. Undersøgelsen viser bl.a. at nostalgiske følelser, der opstår, når vi lytter til musik, giver os en fysisk følelse af varme, og således påvirker vores fysiologiske ligevægt positivt.

Zhou, X., Wildschut, T., Sedikides, C., Chen, X., & Vingerhoets, A. J. J. M. (2012). Heartwarming Memories: Nostalgia Maintains Physiological Comfort. *Emotion*, 12(4), 678-684.

Review-artikler

I en systematisk gennemgang af litteratur vedr. musikterapi og demens, kritiseres tidligere litteraturgennemgange, bl.a. det Cochrane-review, der er på feltet, for ikke at være specifikke omkring, hvad der er musikterapi, og hvad der øvrig anvendelse af musik. Reviewet er baseret på en særlig metode, Narrative Synthesis, hvor hovedformålet ikke udelukkende er at definere *hvad* der virker ved en given behandling, men også *hvorfor* og *hvordan* behandlingen virker. Ud af 263 mulige forskningsundersøgelser indgik kun 18 undersøgelser i den endelige analyse. Mange undersøgelser blev fravalgt, fordi de ikke kunne defineres som musikterapi. I reviewet konkluderes, at musikterapi forbedrer humør og mindsker adfærdsmæssige forstyrrelser på kortere sigt, men at der mangler undersøgelser, der bekræfter dette over længere tid.

McDermott, O., Crellin, N., Ridder, H. M. O., & Orrell, M. (2012). Music therapy in dementia: a narrative synthesis systematic review. *International Journal of Geriatric Psychiatry*. Doi: 10.1002/gps.3895.

Fagfællebedømte skriftserier

I December udkom 2. udgave af årgang 7 af Tidsskriftet *Musikterapi i Psykiatrien Online* (MIPO). Tidsskriftet er vokset til nu at være etableret som et skandinavisk tidsskrift, og **Randi Rolvsjord** fra Bergen Universitet er indtrådt som redaktør sammen med **Niels Hannibal** og **Lars Ole Bonde**. I dette nummer af MIPO udgives fire originale, fagfællebedømte (peer reviewed) artikler som tilsammen viser bredden i det nordiske musikterapeutiske arbejde. Flere af artiklerne er baseret på oplæg holdt på 7. nordiske musikterapikonference i Jyväskylä, Finland, i juni (se <http://journals.aau.dk/index.php/MIPO>):

Hans Petter Solli: Med patienten i førersetet – Recovery-perspektivets implikationer for musikterapi i psykisk helsearbeid.

Lars Ole Bonde & Inge Nygaard Pedersen: Musiklytning og indre billeder. Receptiv gruppemusikterapi med ambulante psykiatriske patienter.

Niels Hannibal, Inge Nygaard Pedersen, Lars Ole Bonde, Lars Rye Bertelsen, Charlotte Dammeyer & Helle Nystrup Lund: Manual for procesorienteret musikterapi med personer med BPD.

Nystrup Lund: "My battle of life" – Musikterapi med brug af sangskrivning, rap-performance og kognitive metoder.

I det forholdsvis nye tidsskrift *Music & Medicine*, som redigeres af **Joanne Loewy** & **Ralph Spintge**, bringes artikler som handler om alle former for anvendelse af musik inden for somatikken, dvs. både artikler om musikterapi, musikmedicin og musikaktivitet. Tidsskriftet omfatter et vigtigt tværfagligt felt og er blevet ret populært. Det har nu mere end 6000 abonnenter. I 2012 havde tidsskriftets hjemmeside mere end 40.000 besøg, og med gennemsnitlig 3.500 besøg om måneden. Tidsskriftet udgives af SAGE og registreres i de store internationale databaser som PSY-CInfo og CINAHL. Klik ind på hjemmesiden <http://mmd.sagepub.com/>

Andet

I Danmark er der ingen anbefalinger fra sundhedsvæsenet i fht musikterapi, men i Norge lægger Helsedirektoratet op til at anbefale brug af musikterapi ved udredning og behandling af psykiske lidelser. Baggrunden findes i bagvedliggende forskning, som viser at musikterapi reducerer depressive symptomer, forbedrer den kliniske og psykiske sundhed samt det sociale funktionsniveau. På det norske Center for Musikterapi, GAMUT, fås mere information, samt links til artikler og øvrige ressourcer, der belyser feltet.

I en artikel i Aalborg Sygehus' personalemagasin indledes med følgende: "Musik kan mere end noget andet skabe stemninger og vække følelser. Det har de oplevet på Lungemedicinsk Afdeling, hvor musikterapistuderende **Signe Dalgaard-Nielsen** i nogle måneder har spillet tempoet ned og åbnet nye veje ind til patienterne".

Indsigt & Udsyn, Aalborg Sygehus, 6(4), 6-7.

På DR2s programudsendelse Danskernes Akademi er der bragt en række foredrag om musikterapi fra Aalborg Universitet. **Charlotte Lindvang** giver en introduktion til musikterapi, og på bare 3 minutter fortæller **Stine Jacobsen** om sin ph.d.-forskning i musikterapi og sociale problemer. Herudover er der foredrag om musikterapi og hospice, børn uden sprog, personlighedsforstyrrelser, demens og psykiatri. Udsendelserne kan stadig ses på DR2s hjemmeside.

I *Hjernesagen* beskriver **Søren Hald** musikterapi som både nydelse og træning for hjernen. Se www.hjernesagen.dk eller tidsskriftet *Hjernesagen*, Oktober 2012, s. 20-21.

Radio24syv, Globus, var i efteråret på turne på de danske universiteter. Den 29. november sendte de en hel time om Musikterapi med musikindslag og interviews. Du kan høre udsendelsen via link fra musikterapiuddannelsens hjemmeside: <http://www.musikterapiuddannelse.aau.dk/Nyheder/Nyhed/>

For yderligere information om musikterapiforskning i fht diverse klientmålgrupper; se hjemmesiden for Center for Dokumentation og Forskning: www.cedomus.aau.dk.